

Nr 4 B.

Godkänd av första kammaren den 18 juni 1918.
Godkänd av första kammaren den 19 juni 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående reglering av utgifterna under tilläggsstatens för år 1918 fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till lantförsvarsdepartementet.

(Statsutskottets utlåtanden nr 4 B, 15, 16, 56, 57, 59, 60, 93, 109, 111, 181, 187 och 203 samt memorial nr 103 ävensom första sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande nr 2 samt första särskilda utskottets utlåtanden nr 3 och 23).

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1918 fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till lantförsvarsdepartementet, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut:

Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 14 januari 1918 avlåtna propositionen med förslag till tilläggsstat för år 1918 (nr 2) har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag, i punkten 1 under fjärde huvudtiteln föreslagit riksdagen att för beredande av avlöningstillägg åt en kanslisekreterare i lantförsvarsdepartementet å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,200 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen för beredande av *avlöningstillägg åt en kanslisekreterare i lantförsvars-*

departementet å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 1,200 kronor.

Generalitetet, staberna m. m.

2:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för bestridande av kostnader, som rikets allmänna kartverk åsamkas för *utbildning av generalstabens aspiranter*, å tilläggsstat för år 1918 beviljat ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

Avlöning och rekrytering (truppförbanden), arvoden m. m.

3:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1918 angivna grunder, av *extra lönetillägg* för innevarande år *åt vissa betjante*, som åtnjuta avlöning från fjärde huvudtitelns medel, å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag av 205 kronor.

Intendenturen m. m.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 4 föreslagit riksdagen att för inköp av inventarier i nya kasernetablissemang å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 72,000 kronor.

För anskaffning av inventarier i nya kasernetablissemang hava de senare årens riksdagar anvisat särskilda extra anslag, som till en början beräknades efter 50,000 kronor men år 1917 på grund av höjda materialpris och arbetskostnader ökades till 60,000 kronor för varje etablissemang.

Av nu föreslagna anslag, 72,000 kronor, är ett belopp av 10,000 kronor avsett till höjande av den anslagssumma å 50,000 kronor, som år 1916 av riksdagen beviljats till anskaffande av inventarier i Kronobergs regementes etablissemang, men som visat sig vara för ändamålet otillräckligt.

Vidare har anvisande av medel till inköp av inventarier för det i Boden uppförda kasernetablissemanget för de till Norrbottens regemente förlagda skidlöparavdelningarna befunnits erforderligt. Detta etablissemang har uppförts av arméförvaltningens fortifikationsdepartement för särskilda medel, som anvisats av 1914 års senare riksdag. Framställning har hittills icke gjorts om anvisande av medel till inventarier för detta etablissemang, när det ansetts lämpligt att först avvakta, till vilket belopp dessa kostnader komme att uppgå. Det hade nu visat sig, att desamma, som förskotterats av kasernutredningsanslaget, belöpt sig till 62,000 kronor. Nämda belopp borde alltså redan under år 1918 ersättas kasernutredningsanslaget.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t under denna punkt föreslagit, får anmäla, att riksdagen för inköp av *inventarier i nya kasernetablissemang* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 72,000 kronor.

5:o) Under punkt 5 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anordnande av en central beklädnadsverkstad för armén å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 325,000 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen för *anordnande av en central beklädnadsverkstad för armén* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 325,000 kronor.

Inkvarterings-, rese- och traktamentskostnader.

6:o) Uti punkt 6 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för höjning av de enligt resereglementet samt reglementet för arméns avlöning under fred utgående dagtraktamentena å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 200,000 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 44) anmält, har riksdagen för *höjning av de enligt resereglementet samt reglementet för arméns avlöning under fred utgående dagtraktamentena* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag av 200,000 kronor.

Artilleribehov.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 7 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att för täckande av vissa förskjutna engångs-

kostnader för lantförsvarets ordnande å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst, 2,300,000 kronor.

Rörande denna punkt har departementschefen erinrat, att Eders Kungl. Maj:t på grund av rådande förhållanden för tillgodoseende av vissa artilleribehov, som skola bestridas av beräknade, men ännu icke av riksdagen anvisade engångskostnader, å förskottstitel anvisat sammanlagt 2,377,800 kronor.

Av de 100,000 kronor, som av värnskattemedel för år 1919 äskats för anskaffande av artillerimateriel, häva 77,800 kronor ansetts kunna användas såsom bidrag till täckande av oförmälda, förskottsvis utanordnade belopp. Det skulle alltså återstå att täcka 2,300,000 kronor. Då ett motsvarande belopp ursprungligen varit beräknat att under åren 1916—1922 bliva tillgängligt under riksstatens fjärde huvudtitel, har Eders Kungl. Maj:t nu i enlighet med grunderna för förskottsväsendets avveckling äskat beloppet å tilläggsstat för år 1918.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för *täckande av vissa förskjutna engångskostnader* för lantförsvarets ordnande å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 2,300,000 kronor.

Fortifikationsbehov.

8:o) På sätt riksdagen i särskild skrivelse (nr 177) anmält, har riksdagen för *bestridande av uppkommande merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor, att tillsvidare utgå av tillfälliga lånemedel för att sedermera ersättas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller annan fond, dit köpeskillingarna för nu till lantförsvaret anslagna fastigheter, vilka med riksdagens samtycke försäljas, kunna komma att inflyta.

9:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 252) anmält, har riksdagen för *täckande av förskjutna kostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 15,801,832 kronor att tillsvidare utgå av tillfälliga lånemedel.

10:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 252) anmält, har riksdagen för *täckande av förskjutna kostnader för uppförande av kasern-*

etablissemang för vissa infanteriregementen å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 4,000,000 kronor att tillsvidare utgå av tillfälliga lånemedel.

11:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 252) anmält, har riksdagen för *täckande av förskjutna kostnader för uppförande av intendenturetablissemang å Karlsborg och i Boden* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 1,217,150 kronor att tillsvidare utgå av tillfälliga lånemedel.

12:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 8 framställda förslag, för bestridande av *kostnader för mindre byggnaders uppförande eller ombyggande* å tilläggsstat för år 1918 beviljat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

13:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts uti punkt 9 gjorda förslag, för bestridande av kostnader för *flygtillägg* å tilläggsstat för år 1918 beviljat ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

14:o) På sätt riksdagen i särskild skrivelse (nr 176) anmält, har riksdagen för bestridande av *kostnader för tillfällig avlöning* åt sådan på fortifikationens ordinarie stat icke upptagen personal, som kommanderas till utbildning i flygtjänst, å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 40,000 kronor.

15:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 10 har riksdagen, såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 594,600 kronor.

16:o) Under punkt 11 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för inköp av den i statsrådsprotokollet omförmälda fastighet för tredje arméfördelningens stabsexpedition m. m. å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 103,000 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 85) anmält, har riksdagen för *inköp av den i statsrådsprotokollet den 14 januari 1918 omförmälda fastighet för tredje arméfördelningens stabsexpedition m. m.* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 103,000 kronor.

17:o) På sätt riksdagen i särskild skrivelse (nr 174) anmält, har riksdagen för *inköp av en fastighet för sjätte arméfördelningens stabsexpedition* i Östersund å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 61,000 kronor.

18:o) Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 4 A i ämnet anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen för *anordnande av avloppsledningar från militäretablissemangen å Järvafältet å tilläggsstat* för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

19:o) Uti en till riksdagen avlåten, den 15 mars 1918 dagtecknad proposition (nr 190) har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att, under förutsättning att det av Kungl. Maj:t för uppförande av nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente m. m. av riksdagen äskade anslag av 912,163 kronor varder av riksdagen beviljat, därav å tilläggsstat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 210,000 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 4 A i ämnet anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen av det för *uppförande av nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente m. m.* av riksdagen beviljade anslag av 912,163 kronor å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 210,000 kronor.

20:o) Under punkt 12 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för återuppförande av ett nedbrunnet exercishus vid Dalregementet å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 85,000 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen för *återuppförande av ett nedbrunnet exercishus vid Dalregementet* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 85,000 kronor.

21:o) Under punkt 13 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppförande av arbetarbostäder vid Åkers krutbruk å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 215,000 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen för *uppförande av arbetarbostäder vid Åkers krukbruk* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 215,000 kronor.

22:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 14 har riksdagen, såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, för *beredande av ökat förrådsutrymme för arméns reglementerade fordon* å tilläggsstat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisat ett belopp av 355,000 kronor.

23:o) Under punkt 15 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bestridande av uppkommande merkostnader för anordnande av värmeledning och vattenklosetter inom generalstabens byggnad å

tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 48,600 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen för bestridande av uppkommande *merkostnader för anordnande av värmeledning och vattenklosetter inom generalstabens byggnad* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 48,600 kronor.

24:o) Under punkt 16 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för verkställande av vissa ändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 91,025 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen för verkställande av *vissa ändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 91,025 kronor.

25:o) Under titel »Utgifter för kapitalökning, förslag till statsverket», punkt 48, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att, för täckande av förskjutna kostnader för uppförande av nytt kasernetablissemang för Livgardet till häst, på tilläggsstat för år 1918 anvisa, i jämnt krontal, ett förslagsanslag, att utgå av tillfälliga lånemedel, högst, 1,586,730 kronor.

Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning medgav 1892 års riksdag,

att vissa närmare angivna, kronan tillhöriga områden inom Stockholms stad finge, i den ordning Eders Kungl. Maj:t kunde pröva lämpligt, för kronans räkning föryttras;

att av de medel, som inflöte vid försäljning av nyssnämnda områden, finge till beredande åt Livgardet till häst av nytt kasernetablissemang användas ett belopp av 1,886,000 kronor; samt

att medel till såväl nyssnämnda byggnadsföretag som ock de gatu-regleringsarbeten, vilka till följd av den ifrågasatta försäljningen av ifrågavarande områden erfordrades, finge efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande av statsverkets tillgångar förskjutas.

Det med anledning härav förskjutna beloppet utgör 1,586,729 kronor 36 öre.

För täckande av detta förskott har Eders Kungl. Maj:t i enlighet med grunderna för förskottsväsendets avveckling nu begärt anslag å tilläggsstat för år 1918.

Riksdagen har ansett anmärkningsvärt, att ifrågavarande förskott balanserats i närmare 25 år.

Beträffande den nu föreliggande framställningen har riksdagen vidare funnit det äskade beloppet böra uppföras under fjärde huvudtiteln och icke såsom av Eders Kungl. Maj:t föreslagits under »Utgifter för kapitalökning».

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för *täckande av förskjutna kostnader för uppförande av nytt kasernetablissemang för Livgardet till häst* å tilläggsstat för år 1918 anvisat, i jämnt kronotal, att utgå av tillfälliga lånemedel, ett förslagsanslag, högst, 1,586,730 kronor.

26:o) Under titel »Utgifter för kapitalökning, förslag till statsverket» punkt 49, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för *täckande av förskjutna kostnader för förvärvande av mark m. m. för Järvafältet* på tilläggsstat för år 1918 anvisa, att utgå av tillfälliga lånemedel, ett förslagsanslag, högst, 3,950,000 kronor.

Ifrågavarande utgifter hava, i avvaktan på att inflytande tomtförsäljningsmedel bleve för ändamålet tillgängliga, bestritts å förskottstitel.

I enlighet med grunderna för förskottsväsendets avveckling har anslag till förskottets *täckande av Eders Kungl. Maj:t begärts å 1918 års tilläggsstat.*

Riksdagen, som inhämtat, att några tomtförsäljningsmedel icke för närvarande kunnat disponeras till *täckande av detta förskott*, och som vidare ansett ifrågavarande belopp böra uppföras under fjärde huvudtiteln och icke, såsom av Eders Kungl. Maj:t föreslagits, under »Utgifter för kapitalökning», har för *täckande av förskjutna kostnader för förvärvande av mark m. m. för Järvafältet* på tilläggsstat för år 1918 anvisat, att utgå av tillfälliga lånemedel, ett förslagsanslag, högst, 3,950,000 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 252) anmält, har riksdagen vidare för *täckande av förskjutna kostnader för förvärvande av mark m. m. för Järvafältet* å tilläggsstat för år 1918 att tillsvida utgå av tillfälliga lånemedel anvisat, utöver för samma ändamål redan anvisade medel, ett förslagsanslag, högst, 50,000 kronor.

Riksdagen har alltså för ifrågavarande ändamål å tilläggsstat för år 1918, att tillsvida utgå av tillfälliga lånemedel anvisat, såsom förslagsanslag, högst, ett sammanlagt belopp av 4,000,000 kronor.

27:o) Uti en till riksdagen avlåten, den 25 januari 1918 dagtecknad proposition nr 52 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, under förutsättning att det av Eders Kungl. Maj:t för anordnande av torkrum vid vissa kasernetablissemang av riksdagen äskade anslag av 2,275,200 kronor varder av riksdagen beviljat, därav å tilläggsstat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 300,000 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen för anordnande av torkrum vid vissa kasernetablissemang å tilläggsstat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisat ett belopp av 300,000 kronor.

Övningar.

28:o) Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 4 A i ämnet, anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen för anordnande av övningar i ställningskrig m. m. å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

29:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 256) anmält, har riksdagen för anordnande av kaderövningar vid landstormen å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag av 35,000 kronor.

Sjukvård.

30:o) Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 4 A i ämnet anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 19, för bestridande av kostnader för tandvård vid vissa truppförband å tilläggsstat för år 1918 beviljat ett förslagsanslag, högst, 8,500 kronor.

31:o) Under återopande av vad riksdagen i sin skrivelse nr 4 A i ämnet anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 20, för bestridande av kostnader för beredande av sanatorievård åt personal vid armén å tilläggsstat för år 1918 beviljat ett förslagsanslag av 75,000 kronor.

32:o) Med hänvisning till vad riksdagen uti sin skrivelse nr 4 A i ämnet anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 21 gjorda förslag, till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m. å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 197,650 kronor.

Remontering och hästlega.

33:o) Under punkt 22 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till remontering

m. m. å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst, 445,702 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 45) anmält, har riksdagen till *ytterligare förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till reparation m. m.* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 445,702 kronor.

34:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen för bestridande av *kostnader enligt § 72 avlöningsreglementet för armén* å tilläggsstat för år 1918 beviljat ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

35:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till legas av hästar för truppförbandens övningar* å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 600,000 kronor.

Kostnader för tryggnad av rikets neutralitet.

36:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen för bestridande av *kostnader för tryggnad av rikets neutralitet under år 1918* å tilläggsstat för samma år beviljat ett förslagsanslag, högst, 18,365,000 kronor.

Diverse.

37:o) Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 4 A i ämnet anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 26 för *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter* å tilläggsstat för år 1918 beviljat ett förslagsanslag, högst, 50,000 kronor.

38:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 118) anmält, har riksdagen för bestridande av *kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat för år 1918 beviljat ett förslagsanslag av 200,000 kronor.

39:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 28 föreslagit har riksdagen till täckande av vissa förskott för kommittékostnader m. m. å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 117,645 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 252) anført, har riksdagen vidare för *täckande av förskjutna kommittékostnader* å tilläggsstat för år 1918 under fjärde huvudtiteln anvisat, utöver för samma ändamål redan beviljade medel, i jämnt krontal, ett förslagsanslag, högst, 160,790 kronor.

Riksdagen har alltså för *täckande av förskjutna kommittékostnader m. m.* å tilläggsstat för år 1918 anvisat såsom förslagsanslag, högst, tillhopa 278,435 kronor.

40:o) Under punkt 29 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för täckande av å vissa ordinarie reservationsanslag för år 1916 uppkomna brister å tilläggsstat för år 1918 anvisa, i jämnt krontal, ett förslagsanslag, högst, 1,415,193 kronor.

Ifrågavarande brister hava uppkommit å nedannämnda fyra reservationsanslag, vilka i riksstaten för år 1916 voro upptagna med följande belopp, nämligen

anslaget till arméns munderingsutrustning	kronor 4,924,922: —
» » arméns diverse intendenturbehov	» 853,388: —
» » arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten	» 2,097,461: —
» » arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m.	» 416,342: —

Orsakerna till dessa anslags överskridande hava varit dels ett för lågt beräknat antal tjänstgöringsdagar för arméns manskap, dels ock i fråga om kasernutredningsanslaget vissa andra vid anslagets bestämmande oförutsedda omständigheter.

Det verkliga antalet tjänstgöringsdagar för arméns manskap under år 1916 har uppgått till 15,747,670 eller 1,524,529 dagar mera, än som vid anslagens bestämmande förutsattes. Anledningen härtill har varit den oväntade, av världskriget föranledda ökningen av värnpliktskontingenten under år 1916.

De av nu nämnda orsak uppkomna bristerna å oförmälda fyra anslag utgöra:

å munderingsanslaget	kronor 503,094: 57
» intendenturanslaget	» 91,471: 74
» kasernutredningsanslaget	» 182,943: 48
» sjukvårdsanslaget	» 30,490: 58

eller tillhopa kronor 808,000: 37

Kasernutredningsanslaget har dessutom visat sig vara överskridet, förutom med nyssänmda belopp av 182,943 kronor 48 öre, med ytterligare 732,181 kronor 52 öre. Anledningen till sistnämnda brist har angivits vara de högst väsentligt ökade anskaffningskostnader, som uppkommit sedan år 1911, då den grund, varefter anslaget fortfarande utgår, fastställdes, ävensom den stränga och ihållande kylan under vintern 1916, varigenom bränslekostnaderna under detta år avsevärt ökades. Av berörda brist, 732,181 kronor 52 öre, har emellertid ett belopp av 124,989 kronor 72 öre redan blivit täckt av andra till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ställda medel, varför nu ett belopp av 607,191 kronor 80 öre skulle återstå att ersätta.

Enligt vad sålunda anförts, skulle alltså för täckande av de under år 1916 uppkomna bristerna å munderingsanslaget, intendenturanslaget, kasernutredningsanslaget och sjukvårdsanslaget erfordras ett belopp av tillhoppa (808,000: 37 + 607,191: 80 =) 1,415,192 kronor 17 öre, vilken sistnämnda summa ansetts böra anvisas å tilläggsstat för år 1918.

Riksdagen, som av den förebragta utredningen inhämtat, att Eders Kungl. Maj:t den 7 september 1917 utfärdat vissa föreskrifter med hänsyn till angelägenheten av att överskridande av reservationsanslag icke för framtiden äger rum, har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för *täckande av å vissa ordinarie reservationsanslag för år 1916 uppkomna brister* å tilläggsstat för år 1918 anvisat, i jämnt krontal, ett förslagsanslag, högst, 1,415,193 kronor.

41:o) I en till riksdagen avlåten, den 5 april 1918 dagtecknad proposition (nr 253) har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärens ärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att, för täckande av de å vissa i statsrådsprotokollet omförmälda ordinarie reservationsanslag för år 1917 uppkomna brister, å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst, 2,903,560 kronor.

Sedan bokslutet för år 1917 avslutats i arméförvaltningen, har det visat sig, att brister uppstått å följande ordinare reservationsanslag för samma år, nämligen:

1. Arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten;
2. Arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel;
3. Garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden; samt

4. Arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m.

Beträffande det förstnämnda av dessa anslag, *kasernutredningsanslaget*, upptogs detsamma i riksstaten för år 1917 med 2,158,547 kronor, vilket belopp beräknats med tillämpning av samma grunder, som tidigare följts. Det belopp, varmed anslaget nu överskridits, utgör 1,415,359 kronor 50 öre.

Orsaken till anslagets överskridande vore enligt arméförvaltningens uppgift framför allt att söka i den betydliga prisstegring å alla eldnings- och belyningsämnen samt materialier för anskaffning och underhåll av sängutredningspersedlar, som inträffat sedan år 1915, då anslaget beräknats. Någon avsevärd inskränkning av upphandlingen av eldnings- och belyningsämnen, vilkas anskaffningskostnader anslagets medel till större delen vore avsedda att bestrida, hade icke kunnat av arméförvaltningen företagas under året.

I fråga om detta anslag äro de till förklaring av överskridandet anförda omständigheter av den beskaffenhet, att riksdagen icke ansett sig böra framställa någon erinran mot bristens täckande på föreslaget sätt.

Vad därefter beträffar det andra av de fyra överskridna reservationsanslagen, *vapenanslaget*, uppförde riksdagen å 1917 års stat dels ordinarie vapenanslaget med 2,708,850 kronor, dels förstärkning av samma anslag med 600,000 kronor.

Enligt bokslutet för år 1917 uppgick bristen å anslaget med dess förstärkningsanslag till 1,256,516 kronor 74 öre.

Orsaken till denna brist vore, enligt vad arméförvaltningen uppgivit, såväl vapenanslagets knapphet som inträffad dyrtid. För år 1918 hade också riksdagen höjt vapenanslaget, först den ordinarie delen med 973,350 kronor från 2,708,850 kronor till 3,682,200 kronor samt vidare som extra anslag för år 1918 anvisat en förstärkning om 2,000,000 kronor, således tillsammans för 1918 5,682,200 kronor, under det att vapenanslaget för 1917 utgjort endast (2,708,850 + 600,000 =) 3,308,850 kronor och således understege 1918 års anslag med (5,682,200 — 3,308,850 =) 2,373,350 kronor.

Även för år 1916 har ett överskridande av nu förevarande anslag skett. För detta år utgör det belopp, varmed överskridandet ägt rum, 350,000 kronor.

I fråga om bristen för sistnämnda år faller densamma enligt de uppgifter, riksdagens vederbörande utskottet införskaffat, till sin huvudsakliga del på de poster under anslaget, som avse underhåll av materiel. Vad särskilt beträffar underhållet av artillerimaterielen har detsamma

för år 1916 dragit en kostnad, som i det närmaste uppgår till dubbla beloppet av de för ändamålet beräknade medlen.

Bristen för år 1917 åter hänför sig endast till en mindre del till de för underhåll av materiel anslagna posterna. Huvuddelen av bristen, i runt tal 990,000 kronor, faller däremot på det för ammunition beräknade beloppet.

Riksdagen har i fråga om detta anslag icke funnit, att samma eller liknande skäl för överskridande förefunnits som beträffande kasernutredningsanslaget, och har riksdagen ansett, att ett överskridande i den omfattning, som nu skett, bort kunna undvikas.

Emellertid synes icke någon annan utväg återstå än att riksdagen beviljar medel för bristernas täckande, och har riksdagen beträffande 1916 års brist i annat sammanhang behandlat denna fråga.

Å *anslaget till garnisonssjukhusen*, i 1917 års riksstat uppfört med 132,650 kronor, hava följande brister anmälts till ersättande:

å staten för garnisonssjukhuset i Stockholm	kronor	139,562: 28
» » » » » Boden	»	10,126: 09
	eller tillhopa kronor	149,688: 37

Enär de väsentligaste orsakerna till att denna anmärkningsvärt stora brist uppstått är att förråd till betydande kvantiteter uppköpts, vilka delvis blivit eller komma att bliva likviderade från truppförbanden, utan att anslaget härför gottgjorts.

Då den nu till ersättande anmälda bristen alltså icke torde få anses vara definitiv, kunde det ifrågasättas, huruvida för närvarande anslag borde beviljas för bristens täckande. Emellertid har riksdagen ansett sig kunna bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, enär det äskade anslaget har karaktären av förslagsanslag, högst, dock med uttalande av att den angivna bristen bör minskas med de influtna eller inflytande ersättningarna från truppförbanden.

Vad slutligen angår *anslaget till arméns sjuk och veterinärvård samt hovbeslag m. m.* är detsamma i 1917 års riksstat upptaget med 473,042 kronor. Den på grund av rådande dyrtid uppkomna, nu av Eders Kungl. Maj:t till ersättande anmälda bristen uppgår till 81,994 kronor 58 öre.

Vad departementschefen anfört rörande denna brists täckande har icke givit riksdagen anledning till särskild erinran.

De brister, för vilkas täckande anslag nu äskats utgöra:

å kasernutredningsanslaget	kronor	1,415,359: 50
» vapenanslaget	»	1,256,516: 74
» anslaget till garnisonssjukhusen	»	149,688: 37
» sjukvårdsanslaget	»	81,994: 58
		<hr/>
eller tillhopa kronor		2,903,559: 19

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för täckande av de å vissa i statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 5 april 1918 omförmälda ordinarie reservationsanslag för år 1917 uppkomna brister å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 2,903,560 kronor.

42:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 252) anmält, har riksdagen för täckande av förskjutna kostnader för internerat manskap å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 184,271 kronor.

43:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 252) anmält, har riksdagen för täckande av vissa för olika ändamål förskjutna kostnader å tilläggsstat för år 1918 under denna huvudtitel anvisat ett förslagsanslag av 4,692,000 kronor.

44:o) På sätt riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen under denna huvudtitel för tillfällig avlösningsförbättring åt vissa vaktmästare å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag av 9,000 kronor.

45:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 354) anmält, har riksdagen till beredande av tillfällig löneförbättring under år 1918 åt viss personal vid armén beviljat å tilläggsstat för år 1918 ett förslagsanslag av 4,020,000 kronor.

46:o) Under punkt 33 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlåtas angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under 1918 åt befattningshavare i statens tjänst tillsvidare under fjärde huvudtiteln å tilläggsstat för år 1918 beräkna ett förslagsanslag av 12,930,000 kronor.

Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 69) anmält, har riksdagen för beredande under år 1918 av krigstidstillägg och krigstidshjälp åt befattningshavare i statens tjänst i enlighet med vissa angivna grunder å tilläggsstat för år 1918 anvisat såsom förslagsanslag under denna huvudtitel 17,500,000 kronor.

47:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 35) anmält, har riksdagen för bestridande av kostnader för utförande av bevakningstjänst å Åland å tilläggsstat för år 1918 under denna huvudtitel anvisat ett förslagsanslag av 500,000 kronor.

Stockholm den 19 juni 1918.

Med undersåtlig vördnad.

**Tabell över anslagen under tilläggsstatens till riksstaten
för år 1918 fjärde huvudtitel.**

Lantförsvarsdepartementet.

		Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.			
1	Avlöningstillägg åt en kanslisekreterare, <i>förslagsanslag</i> , högst...		1,200
B. Generalitetet, staberna m. m.			
1	Utbildning av generalstabens aspiranter, <i>förslagsanslag</i>		10,000
C. Avlöning och rekrytering (truppförbanden), arvoden m. m.			
1	Extra lönetillägg, <i>förslagsanslag</i>		205
D. Intendenturen m. m.			
1	Inventarier i nya kasernetablissemang, <i>reservationsanslag</i>	72,000	
2	Central beklädnadsverkstad för armén, <i>reservationsanslag</i>	325,000	397,000
E. Inkvarterings-, rese- och traktamentskostnader.			
1	Höjning av dagtraktamentena, <i>förslagsanslag</i>		200,000
F. Artilleribehov.			
1	Täckande av vissa förskjutna engångskostnader för lantförsvarets ordnande, <i>förslagsanslag</i> , högst		2,300,000
G. Fortifikationsbehov.			
1	Merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén, <i>förslagsanslag</i> , att utgå av tillfälliga lånemedel	1,000,000	

		Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
2	Täckande av förskjutna kostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén, <i>förslagsanslag</i> , högst, att utgå av tillfälliga lånemedel	15,801,832	
3	Täckande av förskjutna kostnader för uppförande av kasernetablissemang för vissa infanteriregementen, <i>förslagsanslag</i> , högst, att utgå av tillfälliga lånemedel	4,000,000	
4	Täckande av förskjutna kostnader för uppförande av intendenturetablissemang å Karlsborg och i Boden, <i>förslagsanslag</i> , högst, att utgå av tillfälliga lånemedel	1,217,150	
5	Mindre byggnaders uppförande eller ombyggande, <i>reservationsanslag</i>	100,000	
6	Flygtillägg, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
7	Tillfällig avlöning åt viss till utbildning i flygtjänst kommanderad personal, <i>förslagsanslag</i> , högst	40,000	
8	Förstärkning av reservationsanslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel, <i>förslagsanslag</i> , högst	594,600	
9	Inköp av fastighet för tredje arméfördelningens stabsexpedition m. m., <i>reservationsanslag</i>	103,000	
10	Inköp av fastighet för sjätte arméfördelningens stabsexpedition, <i>reservationsanslag</i>	61,000	
11	Avloppsledningar från militäretablissemangen å Järva fältet, <i>reservationsanslag</i>	100,000	
12	Nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente m. m., <i>reservationsanslag</i>	210,000	
13	Återuppförande av ett nedbrunnet exercishus vid Dalregementet, <i>reservationsanslag</i>	85,000	
14	Arbetarbostäder vid Åkers krutbruk, <i>reservationsanslag</i>	215,000	
15	Ökat förrådsutrymme för arméns reglementerade fordon, <i>reservationsanslag</i>	355,000	
16	Merkostnader för anordnande av värmeledning m. m. i generalstabens byggnad, <i>reservationsanslag</i>	48,600	
17	Vissa ändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	91,025	
18	Täckande av förskjutna kostnader för nytt kasernetablissemang för livgardet till häst, <i>förslagsanslag</i> , högst, att utgå av tillfälliga lånemedel	1,586,730	
19	Täckande av förskjutna kostnader för mark m. m. för Järva fältet, <i>förslagsanslag</i> , högst, att utgå av tillfälliga lånemedel	4,000,000	
20	Torkrum vid vissa kasernetablissemang, <i>reservationsanslag</i>	300,000	
			30,008,937

		Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
H. Övningar.			
1	Övningar i ställningskrig m. m., <i>reservationsanslag</i>	75,000	
2	Kaderövningar vid landstormen, <i>förslagsanslag</i>	35,000	110,000
I. Sjukvård.			
1	Tandvård vid vissa truppförband, <i>förslagsanslag</i> , högst	8,500	
2	Sanatorievård åt personal vid armén, <i>förslagsanslag</i>	75,000	
3	Förstärkning av reservationsanslaget till arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst...	197,650	281,150
J. Remontering och hästlega.			
1	Förstärkning av reservationsanslaget till remontering m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst	445,702	
2	Kostnader enligt § 72 avlöningsreglementet för armén, <i>förslagsanslag</i>	10,000	
3	Förstärkning av reservationsanslaget till lega av hästar för truppförbandens övningar, <i>förslagsanslag</i> , högst.....	600,000	1,055,702
K. Kostnader för tryggande av rikets neutralitet.			
1	Kostnader för tryggande av rikets neutralitet under år 1918, <i>förslagsanslag</i> , högst		18,365,000
L. Diverse.			
1	Förstärkning av reservationsanslaget till extra utgifter, <i>förslagsanslag</i> , högst	50,000	
2	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i>	200,000	
3	Täckande av förskjutna kommittékostnader m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst.....	278,435	
4	Täckande av brister å vissa reservationsanslag för år 1916, <i>förslagsanslag</i> , högst	1,415,193	
5	Täckande av brister å vissa reservationsanslag för år 1917, <i>förslagsanslag</i> , högst	2,903,560	
6	Täckande av förskjutna kostnader för internerat manskap, <i>förslagsanslag</i> , högst	184,271	

		Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
7	Täckande av vissa för olika ändamål förskjutna kostnader, <i>förslagsanslag</i>	4,692,000	
8	Tillfällig avlösningsförbättring för vissa vaktmästare, <i>förslagsanslag</i>	9,000	
9	Tillfällig löneförbättring för viss personal vid armén, <i>förslagsanslag</i>	4,020,000	
10	Krigstidstillägg och krigstidshjälp, <i>förslagsanslag</i>	17,500,000	
11	Bevakningstjänst på Åland, <i>förslagsanslag</i>	500,000	31,752,459
	Summa		84,481,653

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Anslagsrubriker under tilläggsstatens för år 1918 fjärde huvudtitel.

	Anslaget upptaget i riksdagens skrivelse	
	nr 4 B under punkt	särskild skrivelse nr
Departementet.		
Avlöningstillägg	1:o)	118
Generalitetet, staberna m. m.		
Utbildning av generalstabens aspiranter	2:o)	
C. Avlöning och rekrytering (truppförbanden), arvoden m. m.		
Extra lönetillägg	3:o)	
Intendenturen m. m.		
Inventarier i nya kasernetablissemang	4:o)	
Central beklädnadsverkstad för armén	5:o)	118
Inkvarterings- rese- och traktamentskostnader.		
Höjning av dagtraktamentena	6:o)	45
Artilleribehov.		
Täckande av förskjutna kostnader för vissa artilleribehov	7:o)	
Fortifikationsbehov.		
Merkostnad för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén	8:o)	177
Täckande av förskjutna kostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén	9:o)	252
Täckande av förskjutna kostnader för uppförande av kasernetablissemang för vissa infanteriregementen	10:o)	252
Täckande av förskjutna kostnader för uppförande av intendenturetablissemang & Karlsborg och i Boden	11:o)	252

	Anslaget upptaget i riksdagens skrivelse	
	nr 4 B under punkt	särskild skrivelse nr
Kostnader för mindre byggnaders uppförande m. m.	12:o)	118
Flygtillägg	13:o)	118
Tillfällig avlöning åt viss till utbildning i flygtjänst kommenderad personal	14:o)	176
Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel	15:o)	118
Inköp av fastighet för tredje arméfördelningens stabsexpedition m. m. i Skövde	16:o)	85
Inköp av fastighet för sjätte arméfördelningens stabsexpedition.....	17:o)	174
Avloppsledningar från militäretablissemangen å Järvafältet	18:o)	
Nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente	19:o)	
Nytt exercishus vid Dalregementet.....	20:o)	118
Uppförande av arbetarbostäder vid Åkers krutbruk	21:o)	118
Ökat förrådsutrymme för arméns reglementerade fordon	22:o)	118
Merkostnader för anordnande av värmeledning och vattenklosetter i generalstabens byggnad	23:o)	118
Vissa ändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm	24:o)	118
Täckande av förskjutna kostnader för uppförande av nytt kasernetablissemang för Livgardet till häst.....	25:o)	
Täckande av förskjutna kostnader för förvärfvande av mark m. m. för Järvafältet	26:o)	252
Torkrum i vissa kasernetablissemang	27:o)	118
Övningar.		
Övningar i ställningskrig	28:o)	
Kaderövningar för landstormen	29:o)	256
Sjukvård.		
Tandvård vid vissa truppförband	30:o)	
Sanatorievård åt personal vid armén.....	31:o)	
Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m.	32:o)	
Remontering och hästlega.		
Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till remontering m. m.....	33:o)	45

	Anslaget upptaget i riksdagens skrivelse	
	nr 4 B under punkt	särskild skrivelse nr
Kostnader enligt § 72 avlösningsreglementet för armén	34:o)	118
Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till lega av hästar för trupp- förbandens övningar.....	35:o)	118
Kostnader för tryggande av rikets neutralitet.		
Neutralitetskostnader under år 1918	36:o)	118
Diverse.		
Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter	37:o)	
Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	38:o)	118
Täckande av förskjutna kommittékostnader.....	39:o)	252
Täckande av brister å vissa reservationsanslag för år 1916	40:o)	
Täckande av brister å vissa reservationsanslag för år 1917	41:o)	
Täckande av förskjutna kostnader för internerat manskap	42:o)	252
Täckande av vissa för olika ändamål förskjutna kostnader	43:o)	252
Tillfällig avlösningsförbättring åt vissa vaktmästare	44:o)	415
Tillfällig löneförbättring för viss personal vid armén	45:o)	354
Krigstidstillägg och krigstidshjälp	46:o)	69
Bevakningstjänst å Åland	47:o)	35